

5. Голов С. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 1/2014. – С. 3-17.
6. Зубілевич С. Облікова Директива ЄС, її вплив на склад і зміст звітів європейських компаній та перспективи для України / С. Зубілевич // Бухгалтерський облік і аудит. – 7/2014. – С. 3-17
7. Малишкін О., Кравчук Н., Мальована В. Український баланс: можливості трансформації до євро формату / О. Малишкін // Бухгалтерський облік і аудит. – 6-7/2016. – С. 16-26.
8. Семенова С. М. Визначення підприємств малого бізнесу, які можуть застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності / С. М. Семенова // Бухгалтерський облік і аудит. 2016. – № 1. – С. 39-46.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Хома С. В., канд. екон. наук., доцент, Сплавник Т. М., магістр, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.

Для забезпечення своєї діяльності бюджетні установи, в т.ч. і заклади освіти, повинні мати засоби праці у вигляді необоротних матеріальних та нематеріальних активів.

Необоротні активи – це матеріальні та нематеріальні засоби праці, які належать установі та забезпечують її функціонування і строк корисної експлуатації яких, як очікується, становить більше одного року.

Найбільшу питому вагу серед необоротних активів бюджетних установ займають основні засоби.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» здійснюється державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Згідно зі ст. 6 п.4 вищезазначеного Закону порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності про виконання кошторисів бюджетних установ встановлюється Державним казначейством України. [1].

Основною складовою здійснення зовнішнього управління основними засобами бюджетних установ є нормативно-правова база, адже вона акумулює всі інформаційні потоки, що створюють відповідні правила. Основними внутрішніми документами, які носять розпорядчий характер для бюджетних установ, є кошторис та наказ про облікову політику.

Основні методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи наводяться в НП(С)БО в державному секторі 121 «Основні засоби» [2].

Згідно з НП(С)БО в державному секторі 121 «Основні засоби» [2] основні засоби – матеріальні активи, які утримує установа для використання їх у виробництві/діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг, для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб установи, або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, понад один рік. До малоцінних необоротних матеріальних активів зараховуються предмети вартістю, що не перевищує 6000 грн.

З метою своєчасного відображення надходження, вибуття, ліквідації та руху основних засобів їх аналітичний облік бюджетними установами ведеться за місцями зберігання (експлуатації). За місцем зберігання всі основні засоби перебувають на відповідальному зберіганні у матеріально відповідальних осіб, які призначаються наказом керівника установи. З посадовими особами, які відповідають за збереження основних засобів, укладається письмовий договір про повну індивідуальну матеріальну відповідальність.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV [1] підставою для відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку є первинні документи, які фіксують факти їх здійснення.

Надходження основних засобів до бюджетних установ закладів освіти, їх внутрішнє переміщення, та їх вибуття зі складу при передаванні іншій організації оформлюється актом прийому-передачі (форма № ОЗ-1 бюджет) на основі супровідних документів. При списанні необоротних активів складається відповідний акт за типовою формою: ОЗ-3 (бюджет) «Акт про списання основних засобів».

Для відображення в бухгалтерському обліку наявності та руху основних засобів у Плані рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі передбачено рахунок 10 «Основні засоби» [3].

Надходження основних засобів до бюджетної установи може відбуватися одним із таких способів:

- придбання за кошти загального чи спеціального фонду бюджету;
- безоплатне тримання, в тому числі гуманітарна допомога;
- створення власними силами.

При оприбуткуванні об'єкт основних засобів оцінюється за первісною вартістю, якою є:

- вартість придбання у разі придбання за плату;
- собівартість виробництва у разі самостійного виготовлення (створення);
- справедлива вартість у разі отримання без оплати від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектору);
- первісна (переоцінена) вартість основних засобів у разі отримання без оплати від суб'єктів державного сектору;
- залишкова вартість переданого об'єкта основних засобів у разі отримання у результаті обміну на інший актив
- умовна вартість у разі відсутності активного ринку.

Зміна первісної (відновлювальної) вартості основних засобів проводиться у разі їх переоцінки, індексації, а також при добудівлі, дообладнанні,

реконструкції, модернізації та частковій ліквідації відповідних об'єктів.

Рішення про переоцінку основних засобів може приймати суб'єкт бухгалтерського обліку в державному секторі у разі, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на річну дату балансу.

В умовах ринкової економіки порядок визначення зношуваності основних засобів бюджетних установ є одним із найважливіших елементів системи управління відтворенням їх майна. Від ступеня обґрунтованості порядку визначення основних засобів залежить ефективність усієї системи управління майном.

Нарахування амортизації основних засобів регламентується НП(с)БОДС 121 «Основні засоби» [2].

Амортизацію основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) суб'єкти бухгалтерського обліку в державному секторі нараховують із застосуванням прямолінійного методу.

Процес зношення основних засобів відбувається нерівномірно. Це означає, що окремі частини об'єкта втрачають свої первинні якості та властивості неодноразово. Для підтримання основних засобів в робочому до моменту їх списання, а також для запобігання передчасному вибуттю основних засобів через нероботоздатність періодично здійснюється обслуговування об'єктів, а за потреби проводяться ремонтні роботи чи роботи з модернізації об'єкта необоротних активів.

Суб'єкти державного сектору на дату річної фінансової звітності самостійно оцінюють можливість зменшення корисності активу та визначають втрати від зменшення та/або відновлення його корисності.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів і її розкриття у фінансовій звітності визначає НП(с)БОДС 127 «Зменшення корисності активів» [4].

Списання з балансу установ матеріальних цінностей здійснюється шляхом їх:

- продажу;
- безоплатної передачі;
- ліквідації.

Узагальнюючи вищевикладене, слід окремо підкреслити високий рівень інформаційної насиченості та інтенсивності ведення бухгалтерського обліку основних засобів, що пояснюється їх значною кількістю на бюджетних установах.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 № 996 // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/law/main.cgi>
2. НП(С)БО 121 в державному секторі «Основні засоби» затверджено Наказом Міністерства фінансів України 12.10.2010р. за №1202, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.11.2010р. за № 1017/18312 [Електронний ресурс]: – Режим доступу:http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?&cat_id=83023&stind=11.

3. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, Затверджено Наказом Міністерства фінансів України 31.12.2013 N 1203

4. НП(С)БО в державному секторі 127 «Зменшення корисності активів», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2010р. за № 1629, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.01.2011р. за № 92/18830, зі змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 29.12.11 № 1798 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?&cat_id=83023&stind=1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І НАРАХУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ЇЇ ОПОДАТКУВАННЯ

Хома С. В., канд. екон. наук, доцент, Яворська Л. М., студент, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Відповідно до Закону України «Про оплату праці» заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства. Розміри, порядок нарахування і виплати заробітної плати регулюються чинним законодавством України, відповідними указами і постановами, галузевими інструкціями.

Заробітна плата складається з таких частин:

- основна заробітна плата;
- додаткова заробітна плата;
- інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

Основна заробітна плата — винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

Додаткова заробітна плата — винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні й компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

До інших заохочувальних та компенсаційних виплат належать виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні та інші грошові та матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми.

Основна і додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати утворюють фонд заробітної плати, який повинен використовуватися в строгій відповідності до його цільового призначення в межах сум, передбачених кошторисом доходів і видатків з урахуванням виконання плану, розгортання мережі, штатів і контингентів. Контроль за правильним витрачанням фонду